

**โครงการการเร่งรัดสิทธิบัตรมุ่งเป้า
นวัตกรรมอาหารแห่งอนาคต
(Target Patent Fast-Track : Future Food)**

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันที่ทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ไม่ว่าจะด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสร้างสรรค์เป็นอาหารใหม่ หรือการนำนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มคุณประโยชน์ทางโภชนาการมากขึ้น เช่น ส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย ต่อต้านอนุมูลอิสระและการอักเสบของร่างกาย หรือส่งเสริมการโภชนาการที่สร้างสรรค์ขึ้นเฉพาะกับความต้องการของร่างกายแต่ละบุคคล เป็นต้น ซึ่งอาหารในกลุ่มนี้เป็นนวัตกรรมที่เรียกว่า “อาหารแห่งอนาคต” (Future Food)

กรมทรัพย์สินทางปัญญาเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องผลักดันนวัตกรรมอาหารแห่งอนาคตออกสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์โดยเร็ว เพื่อให้เท่าทันต่อกระแสความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนภาคการเกษตรของไทย ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรด้านอาหารรวมถึงเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก โดยหากมีการนำสินค้าเกษตรมาประยุกต์กับนวัตกรรมและเทคโนโลยีจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการเกษตรของประเทศไทย ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป้าหมายการพัฒนาหลักที่ ๑ การปรับโครงสร้างการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อสภาเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ นโยบายหลักที่ ๓.๑ การสร้างรายได้ โดยเน้นการนำนวัตกรรมมาเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถนำนวัตกรรมอาหารแห่งอนาคต (Future Food) ออกมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างเท่าทันต่อกระแสนิยมในปัจจุบัน กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงได้จัดทำโครงการการเร่งรัดสิทธิบัตรมุ่งเป้า: นวัตกรรมอาหารแห่งอนาคต (Target Patent Fast-Track : Future Food) เพื่อเร่งรัดให้งานวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีด้านอาหารแห่งอนาคตได้รับจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรโดยเร็ว

ขอบเขตของนวัตกรรมอาหารแห่งอนาคต (Future Food) ภายใต้โครงการ

“อาหารแห่งอนาคต” ตามความมุ่งหมายของโครงการนี้ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านอาหาร ๔ ประเภท ได้แก่

๑. อาหารใหม่^๑ ได้แก่ อาหารที่ผลิตด้วยกรรมวิธีใหม่ที่ไม่ได้ใช้เทคนิคการผลิตโดยทั่วไปของอาหารนั้น ๆ โดยอาจมีการใช้กระบวนการผลิตแบบใหม่ มีส่วนประกอบ หรือรูปแบบของอาหารใหม่ หรือใช้เทคโนโลยีใหม่ในกระบวนการผลิต การเก็บรักษา หรือการถนอมอาหาร เช่น โปรตีนจากพืช เนื้อจากพืช นมจากพืช เป็นต้น

^๑ การผ่านประเมินความปลอดภัย “อาหารใหม่ (Novel Food)” ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๗๖) พ.ศ. ๒๕๕๙ มิได้เป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการเข้าร่วมโครงการนี้ หากการประดิษฐ์ของท่านเกี่ยวข้องกับ “อาหารใหม่ (Novel Food)” ตามนิยามของประกาศดังกล่าว ท่านมีหน้าที่ต้องยื่นประเมินความปลอดภัยและส่งมอบฉลากต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนนำไปใช้ด้วย

๒. อาหารเสริมสุขภาพ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารที่เมื่อบริโภคเข้าสู่ร่างกายแล้วจะสามารถทำหน้าที่อื่น ๆ ให้กับร่างกายนอกเหนือจากความอิ่มและรสชาติ โดยเป็นการให้คุณค่าทางอาหารที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ทั้งในด้านการปรับปรุงระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย ระบบและสภาพการทำงานของร่างกาย หรือชะลอการเสื่อมโทรมของอวัยวะต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งเป็น

๒.๑. อาหารที่มีการเติมสารอาหารที่มีประโยชน์ทางโภชนาการ หรือลดสารอาหารที่อาจส่งผลเสียต่อร่างกาย เพื่อให้มีผลต่อการสร้างเสริมสุขภาพ สามารถบริโภคเป็นอาหารประจำวันโดยไม่มีข้อจำกัดเหมือนยา เช่น อาหารและเครื่องดื่มที่เสริมด้วยวิตามินหรือแร่ธาตุต่าง ๆ อาหารเพิ่มปริมาณโอเมก้า ๓ น้ำปลาร้าที่ลดปริมาณโซเดียม นมผงที่เสริมสารอาหารที่จำเป็นสำหรับทารก ขนมเสริมโปรตีนจากแมลง นมอัดเม็ดเสริมฟลูออไรด์ และอาหารที่มีส่วนผสมของสมุนไพรจำพวกโสมหรือเห็ดต่าง ๆ เป็นต้น

๒.๒. อาหารที่แปรรูปจากวัตถุดิบธรรมชาติที่มีคุณสมบัติเฉพาะที่ส่งผลดีต่อร่างกาย โดยไม่ได้เติมหรือลดสารอาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น น้ำส้มสายชูหมักจากแอปเปิ้ลในรูปแบบผง ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากถั่วขาว เส้นก๋วยเตี๋ยวจากไข่ขาว ชาหมักคอมบูชา และเทมเป้ เป็นต้น

๓. อาหารอินทรีย์ ได้แก่ อาหารที่ได้จากผลิตผลทางการเกษตรที่ไม่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช การฉายรังสี เป็นต้น ไม่มีการใช้สายพันธุ์ที่ตัดแปรพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms: GMOs) และไม่เกิดมลพิษในกระบวนการผลิต รวมถึงการปศุสัตว์แบบเกษตรอินทรีย์ต้องเลี้ยงด้วยอาหารอินทรีย์ ซึ่งห้ามเจือปนอาหารเคมี ฮอร์โมน และยาปฏิชีวนะ

๔. อาหารทางการแพทย์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้ทดแทนยาหรืออาหารเสริมภายใต้การควบคุมของแพทย์ เพื่อช่วยรักษาผู้ป่วยให้ได้รับสารอาหารที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อโรค โดยอาจเป็นการบริโภคแทนอาหารหลักบางมื้อ หรือให้ทางสายยาง ซึ่งทำขึ้นเฉพาะสำหรับผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ทารก หรือผู้ที่การทำงานบางอย่างของร่างกายมีความผิดปกติ เช่น อาหารสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะกลืนลำบาก อาหารสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน เป็นต้น

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรที่สามารถเข้าร่วมโครงการ

คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่จะขอเข้าร่วมโครงการได้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑. เป็นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่ได้ยื่นไว้ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาและผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ได้ยื่นคำขอให้ตรวจสอบการประดิษฐ์ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือเป็นคำขอรับอนุสิทธิบัตรที่ได้ยื่นต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญามาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน

๒. เป็นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่ขอรับความคุ้มครองในนวัตกรรมอาหารแห่งอนาคต (Future Food) ได้แก่ อาหารใหม่ อาหารเสริมสุขภาพ อาหารอินทรีย์ หรืออาหารทางการแพทย์ ที่มีศักยภาพในการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ โดยผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรมีแผนที่จะผลิตและจัดจำหน่าย หรือจัดทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิสำหรับการประดิษฐ์ดังกล่าวแล้ว

๓. เป็นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่ยื่นในประเทศไทยเป็นที่แรก (ไม่มีการอ้างสิทธิ Priority Claim ในคำขอรับสิทธิบัตรที่ยื่นไว้ในต่างประเทศ) หรือเป็นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่ยื่นในประเทศไทยผ่านสนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตรโดยการยื่นคำขอระหว่างที่สำนักรับคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตรระหว่างประเทศในประเทศไทย (PCT Receiving Office: RO/TH)

๔. มีข้อถือสิทธิไม่เกิน ๑๐ ข้อ ตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการ
๕. ได้ยื่นคำขอผ่านระบบการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) มาตั้งแต่แรก หรือได้ดำเนินการเปลี่ยนเป็นการยื่นผ่านระบบ e Filing ก่อนยื่นคำร้องขอเข้าร่วมโครงการแล้ว และ
๖. ได้ยื่นเอกสารประกอบคำขอไว้ครบถ้วนแล้ว

เงื่อนไขการดำเนินโครงการ

๑. โครงการการเร่งรัดสิทธิบัตรมุ่งเป้า : นวัตกรรมอาหารแห่งอนาคต เป็นโครงการเร่งรัดการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรเป็นกรณีพิเศษ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๗ ประกอบมาตรา ๖๕ ทศ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีคำสั่งผ่านระบบ e-Filing เพื่อแจ้งรายละเอียดและนัดหมายให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรเข้าร่วมประชุมทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการสั่งให้แก้ไขหรือชี้แจงเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น

๒. การแก้ไขหรือชี้แจงเพิ่มเติมตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ถือว่าผู้ยื่นคำขอกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรได้รับแจ้งผ่านทางระบบ e-Filing ทั้งนี้ หากผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในเวลาที่กำหนด จะถือว่าผู้ขอสงวนสิทธิการเข้าร่วมโครงการ และคำขอดังกล่าวจะกลับเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบตามขั้นตอนปกติ

๓. ในการพิจารณาคำขอรับอนุสิทธิบัตรที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ หากปรากฏในขั้นตอนการตรวจสอบว่ามีบุคคลอื่นได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรในการประดิษฐ์อย่างเดียวกันไว้ก่อนตามมาตรา ๑๖ ประกอบมาตรา ๖๕ ทศ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้คำขอรับอนุสิทธิบัตรดังกล่าวกลับเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบตามขั้นตอนปกติ

ผลของการเข้าร่วมโครงการ

คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ จะได้รับการตรวจสอบโดยเร่งด่วนเป็นกรณีพิเศษ และแจ้งผลการพิจารณาสุดท้ายภายในกำหนดเวลา ดังนี้

- ๑๒ เดือน นับแต่วันที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาประกาศให้เป็นคำขอที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ สำหรับคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ หรือ
- ๖ เดือน นับแต่วันที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาประกาศให้เป็นคำขอที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ สำหรับคำขอรับอนุสิทธิบัตร

วิธีการยื่นคำร้องขอเข้าร่วมโครงการ และการประกาศผลการคัดเลือกคำขอที่เข้าร่วมโครงการ

๑. ผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ ต้องยื่นคำร้องพร้อมชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่ตรงตามเงื่อนไข และหลักฐานประกอบการพิจารณา เช่น แผนการนำไปใช้ประโยชน์ จำนวนไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษขนาด A4

๒. ยื่นคำร้องผ่านระบบ e-Filing ระหว่างวันที่ ๑-๑๐ ของแต่ละเดือน โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา จะประกาศเลขที่คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ ผ่านเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญาภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

๓. กรมทรัพย์สินทางปัญญาขอสงวนสิทธิในการพิจารณาและตัดสินใจว่าคำขอใดจะสามารถเข้าร่วมโครงการได้และจะรับไม่เกิน ๑๐ คำขอต่อเดือน โดยไม่เป็นคำขอจากผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรรายเดียวกัน และผู้ขอแต่ละรายสามารถยื่นคำร้องได้ ๑ คำขอต่อเดือน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ผู้ประสานงานรายละเอียดโครงการ

นางสาวกัศมัญญ์ จิตวิริยธรรม หรือ นางสาววิจิตรา ผลิเจริญผล

กองสิทธิบัตร กรมทรัพย์สินทางปัญญา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒-๕๔๗-๔๗๑๔